

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 499. PLENARFORSAMLING DEN 4.-5. JUNI 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg — En vision for det indre marked for industriprodukter«

COM(2014) 25 final

(2014/C 424/03)

Ordfører: DENIS MEYNENT

Den 7. marts 2014 besluttede Kommissionen under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg — En vision for det indre marked for industriprodukter«

COM(2014) 25 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 14. maj 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 499. plenarforsamling den 4.-5. juni 2014, mødet den 4. juni, følgende udtalelse med 144 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder Kommissionens meddelelse »En vision for det indre marked for industriprodukter«. Meddelelsen indgår i den seneste positive udvikling i retning af en industripolitik på EU-plan — som især er kommet til udtryk ved meddelelsen »En industriel renæssance i Europa«.

1.2 Efter EØSU's opfattelse bør der foretages en demokratisk, åben og gennemsigtig regulering af de tekniske standarder for industriprodukter med inddragelse af en bred vifte af interessenter og som et minimum virksomheder, herunder SMV'er, arbejdstagere eller deres repræsentanter, forbrugere og ikke-statslige miljøorganisationer. Med hensyn til den konkrete gennemførelse af en sådan åbning vil det være hensigtsmæssigt at yde offentlig støtte til interessenter, der ikke råder over tilstrækkelige ressourcer til at deltage.

1.3 Anvendelsesområdet for »væsentlige krav« af offentlig interesse, som kan munde ud i tekniske standarder, bør ikke kun begrænses til sikkerhed, sundhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse. Det bør derimod også omfatte alle offentlige interesser, som ved demokratisk afgørelse vurderes at være legitime, navnlig sociale og miljømæssige produktionsvilkår, interoperabilitet mellem tekniske systemer og adgang for alle brugere.

1.4 De tekniske standarder jævnligt bør gennemgås og forbedres, og jo mere innovative sektorer der er tale om, desto hyppigere bør en sådan gennemgang finde sted; Efter EØSU's opfattelse bør sådanne ændringer ikke begrænses, men deres indvirkning på virksomhederne, især SMV'erne, bør minimeres.

1.5 Det vil være hensigtsmæssigt at evaluere lovgivningsforslagenes indvirkning på SMV'erne i tråd med »Small Business Act«⁽¹⁾. SMV'erne bør således ikke være undtaget fra anvendelsen af lovfæstede standarder, idet standarderne har til sigte at beskytte offentlige interesser, som er uafhængige af størrelsen på den virksomhed, der udformer eller fremstiller et produkt, og idet man bør undgå at skabe et marked med to hastigheder.

1.6 EØSU bifalder Kommissionens forslag om at udstede forordninger, som anvendes ensartet og umiddelbart i hele EU, frem for direktiver, hvis formål er at harmonisere industriprodukter. Udvalget bifalder desuden forslaget om at omdanne Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF til en forordning, der finder generel anvendelse, hvilket vil forenkle reguleringsstrukturen og gøre den mindre kompliceret, navnlig for SMV'er.

1.7 EØSU går ind for gratis adgang til sammendrag af standarder for alle interesserede parter, navnlig SMV'er.

1.8 EØSU foreslår, at Kommissionen på det indre marked og på tredjelandes markeder bredt formidler oplysninger om kvaliteten af og de høje krav til produkter, der er i overensstemmelse med de europæiske standarder, ved hjælp af et budget, som er øremærket til kommunikation, og ved at inddrage de interessenter, der fremgår af punkt 1.2.

1.9 Det er vigtigt, at den demokratiske, åbne og gennemsigtige karakter af den nuværende regulering af tekniske standarder på markedet for industriprodukter bevares ved indgåelse af frihandelsaftaler;

1.10 EØSU går ind for oprettelsen af en centraliseret elektronisk database, der formidler relevante normative oplysninger om hvert produkt.

1.11 EØSU støtter oprettelsen af et system til »onlineovervågning« af det indre marked, hvormed informanter i god tro fortroligt kan underrette myndighederne om de uregelmæssigheder, de måtte være vidner til under projekteringen, fremstillingen eller importen af industriprodukter.

1.12 EØSU mener, at tekniske oplysninger om et industriprodukt skrevet på papir udgør et tidsubegrænset, ægte og forfalskningssikret kontraktmedium, og at et elektronisk medium kun bør tages i betragtning, hvis det lever op til samme krav.

1.13 EØSU bemærker, at der fortsat foreligger visse hindringer for den frie bevægelighed og den frie konkurrence i det indre marked for industriprodukter. EØSU ser gerne, at markedsovervågningen øges. Medlemsstaterne bør opfordres til at opnå en højere grad af sanktionsharmonisering på niveau med og med en teknisk viden, der svarer til kontrollen af markedet og til distributionen af produkter og tjenesteydelser, med henblik på at styrke deres indbyrdes sammenhæng på europæisk plan.

2. Indledning

2.1 Det fremgår af meddelelsen, der forlænger meddelelsen fra oktober 2012, at Kommissionen overvejer mulige reguleringsforanstaltninger i det indre marked for industriprodukter i lyset af internationaliseringen af handelen, produkternes tekniske udvikling og markedsføringen af nye produkter og nye teknologier. Man bør vurdere konsekvenserne af de eksisterende bestemmelser for produktmarkedet set fra industrivirksomhedernes og enhedsmarkedsoperatørernes perspektiv på baggrund af resultaterne af en offentlig høring og af casestudier, som er gengivet i vedlagte arbejdsdokument (kun på engelsk) fra Kommissionens tjenestegrene.

2.2 Kommissionens dokument omhandler udviklingen af den EU-lovgivning, som har fundet anvendelse på industriprodukter siden vedtagelsen i 1985 af den »nye metode« med hensyn til en harmoniseret lovgivning: EU-lovgiveren fastlægger de »væsentlige krav«, dvs. de mål vedrørende sikkerhed, sundhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse, som virksomhederne skal opfylde ved markedsføringen af deres produkter på EU-markedet, samtidig med, at de sikrer det højeste beskyttelsesniveau (EUF-traktatens artikel 114). Hvad angår disse »væsentlige krav« gennemføres harmoniseringen via standarder, der fastsættes af europæiske standardiseringsorganer på baggrund af et mandat fra Kommissionen.

⁽¹⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 51.

2.3 Industriprodukter defineres som nonfoodprodukter, der er resultatet af en industriel produktionsproces, men meddelelsen fokuserer på de produkter, som ikke på det seneste er blevet omfattet af en lovgivning eller har gennemgået en revision eller en vurdering. Meddelelsen berører ikke de meget specifikke produkter, som behandles særskilt, f.eks. farmaceutiske produkter.

2.4 Ifølge Kommissionen har harmoniseringen medført en væsentlig vækst af handelen med de pågældende produkter, som er opnået hurtigere end den samlede værditilvækst, der blev skabt i fremstillingsindustrien i perioden 2000-2012. Lovgivningen på EU-niveau har givet mulighed for stordriftsfordele og styrket virksomhedernes konkurrenceevne samtidig med, at de ikke pålægges udgifter til tilpasning, som det tidligere var tilfældet på grund af afvigende nationale regler eller til tider manglende regler.

2.5 De regler, som er fastsat i henhold til denne metode fra 1985, har desuden styrket forbrugernes tillid til de europæiske produkter.

3. Generelle bemærkninger

3.1 En absolut nødvendig betingelse for et velfungerende indre marked for industriprodukter er forbrugernes og de professionelle brugeres tillid i hele værdikæden, idet disse produkter opfylder »væsentlige krav« af offentlig interesse. Uden en sådan tillid vil transaktionerne ophøre, og markedet vil bryde sammen og kun indeholde produkter af ringe kvalitet ⁽²⁾.

3.2 Kravene vedrører ikke blot sundhed, forbrugernes og industriarbejdernes sikkerhed, miljøbeskyttelse og forbrugerbeskyttelse, men også mere generelt alle offentlige interesser, som ved demokratisk afgørelse vurderes at være legitime, navnlig sociale og miljømæssige produktionsvilkår, interoperabilitet mellem tekniske systemer og adgang for alle brugere.

3.3 Disse »væsentlige krav« er resultatet af en demokratisk politisk beslutningsproces, som har ført til de love og bestemmelser, der ligger til grund for deres legitimitet. De offentlige myndigheder kan fastlægge disse »væsentlige krav« og sikre, at de overholdes af alle aktører i det indre marked.

3.4 Efter EØSU's opfattelse er tekniske standarder for industriprodukter det tekniske udtryk for disse »væsentlige krav« af offentlig interesse. De udgør således politiske instrumenter og bør udelukkende betragtes som sådanne. Der er først og fremmest tale om overordnede politiske instrumenter, som sigter mod at opfylde et bestemt mål af offentlig interesse blandt målene i EUF-traktatens artikel 114, men som også strækker sig ud over disse: sundhed og brugernes sikkerhed (forbrugere eller lønmodtagere i et arbejdsmiljø), arbejdsvilkår, der fremmer produktiviteten og arbejdstagernes motivation, bevarelse af sårbare naturressourcer, som ikke er vedvarende, eller som er sjældne (klima, mineralressourcer, biosfære, levende arter, vand), dyrevelfærd, fortrolighed og integritet af kommunikation og oplysninger, interoperabilitet mellem komplekse systemers komponenter samt flere andre mål, der fastlægges ved demokratisk afgørelse.

3.5 Dernæst er der tale om industripolitiske og markedsstrukturerende instrumenter. Overensstemmelse med en høj teknisk standard er et middel til at opnå differentiering og ikke-prisrelateret konkurrenceevne via kvalitet på det internationale marked. Ved at foregribe de fremtidige behov og markedets udvikling hjælper standarderne de europæiske industrivirksomheder med at være på forkant med tingene, innovere og have et udbud, der kun er svagt prisfølsomt — og dermed både være rentable og give beskæftigelsesmuligheder af høj kvalitet. Når der optræder konkurrerende standarder (navnlig vedrørende interoperabilitet) på et marked, har valget af standard betydning for de virksomheder, der drager konkurrencemæssig fordel af den — og dermed for lokaliseringen af den økonomiske aktivitet og de job, som valget af standard medfører.

3.6 Denne politiske karakter, som er forbundet med tekniske standarder for industriprodukter, betyder, at standarderne ikke udelukkende vedrører private interesser og tekniske specialister. De bør derimod være genstand for en demokratisk, åben og gennemsigtig regulering, der involverer et bredt udsnit af relevante interessenter. Reguleringen bør baseres på følgende fem beslutningsfaser:

- Selve muligheden for at standardisere
- Målene for standardiseringen
- De tekniske midler til at opfylde målene
- Kontrol med opfyldelse af standarden og markedsovervågning
- Effektive og rimelige sanktioner med afskrækkende virkning i tilfælde af manglende overensstemmelse.

⁽²⁾ Dette resultat blev i 1970 dokumenteret af G. Akerlof, modtager af Nobelprisen i økonomi, i dennes artikel om brugte biler (Akerlof, George A. (1970). »The Market for 'Lemons': Quality Uncertainty and the Market Mechanism«. *Quarterly Journal of Economics* (The MIT Press) 84 (3): s. 488–500. doi:10.2307/1879431).

3.7 Reguleringen bør gennemføres af åbne og legitime institutioner, der konkret giver alle berørte interessenter mulighed for at få indflydelse på afgørelsen. Listen over interessenter, som kan bidrage til reguleringen, bør efter EØSU's mening være en åben liste inddelt efter art (således vil en standard om landbrugsdyrs velfærd ikke henvende sig til de samme interessenter som en standard om interoperabilitet mellem redskaber til digital kommunikation). Listen over interessenter bør imidlertid som et minimum omfatte virksomheder, herunder SMV'er, lønmodtagere eller deres repræsentanter, forbrugere og ikke-statslige miljøorganisationer.

3.8 Det, at tekniske standarder udgør industripolitiske instrumenter, som skaber konkurrenceevne via kvalitet og foregriber tekniske, samfundsmæssige og miljømæssige behov, og samtidig er kilder til teknisk innovation, betyder, at de for at bevare denne rolle jævnligt skal tages op til fornyet overvejelse og forbedres med en hyppighed, der svarer til sektorens innovationsgrad. Udvalget anbefaler, at man i særdeles innovative sektorer med stort udviklingspotentiale tillige følger målet om demokratisk og social legitimitet i den regulerings- og standardiseringsproces, der fremgår af punkt 3.2-3.7, og at man hyppigt fastlægger og opdaterer standarder. Sådanne ændrings indvirkning på virksomhederne bør imidlertid begrænses til et minimum.

3.9 Endelig udgør tekniske standarder for industriprodukter vigtige elementer med oplysninger og vejledning til forbrugeren (den endelige forbruger og forbrugeren i mellemliddene). De giver forbrugeren objektive og stringente elementer, som gør denne i stand til selvstændigt at vurdere, om et produkt stemmer overens med de behov, der er knyttet til det. En forbruger, der således har modtaget oplysninger og vejledning, er opmærksom på differentiering via kvalitet og bidrager således til at opnå ikkeprisrelateret konkurrenceevne i den europæiske industri, hvor der kræves et højt kompetence- og motivationsniveau af lønmodtagerne. Standarderne udgør således et væsentligt element af symbiosen mellem industrielle leverandører af høj kvalitet og krævende og omhyggelige forbrugere.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Den måde, hvorpå man hidtil har reguleret harmoniserede standarder, har været med udstedelse af direktiver, men dette giver anledning til ustabilitet og konstante bestræbelser på tilpasning fra virksomhedernes side, som til tider er unødvendig. De risikerer rent faktisk at føre til en lovgivning, der geografisk afviger fra én medlemsstat til en anden. En sådan afvigelse kan virke minimal, men den har stor betydning i forbindelse med de detaljer, der gør sig gældende, når et industriprodukt skal bringes i overensstemmelse med en standard. Den geografiske afvigelse øges yderligere med en midlertidig afvigelse på de — forskellige — datoer for direktivets gennemførelse i hver af de 28 nationale lovgivninger. Da gennemførelsesperioden kan strække sig til 36 måneder, og opdateringen af standarder måske må ændres til en lige så lang periode og i mange tilfælde endnu længere i særdeles innovative sektorer, risikerer virksomhederne konstant at befinde sig i uvished og forvirring om overgangsperioderne.

4.2 I en sådan situation, som vil være særlig vanskelig for SMV'er, der kun råder over få midler til at holde trit med lovgivningen, hilses Kommissionens forslag om at udstede forordninger, som anvendes ensartet og umiddelbart i hele EU, frem for direktiver, velkommen. EØSU mener, at denne bestemmelse er yderst positiv. Den kan fjerne en stor kilde til ustabil regulering og give arbejdsgrupper inden for forskning, udvikling og innovation mulighed for at arbejde i et miljø, som reelt er ensartet for de 500 mio. forbrugere, og som forbliver stabilt i flere år frem med passende regelmæssighed i forhold til den enkelte sektors innovationsintensitet.

4.3 Dette ræsonnement handler desuden om, at anvendelsen af forordninger til udarbejdelse af tekniske standarder for industriprodukter med hensyn til subsidiaritet i høj grad er et område, hvor handling på EU-niveau tydeligvis er mere effektiv end handling på medlemsstatsniveau.

4.4 EØSU støtter desuden omdannelsen af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF til en forordning, der finder generel anvendelse. Ved at samle definitioner, termer og begreber for horisontal anvendelse for hele den sektorspecifikke tekniske standardisering under ét undgår man dobbeltarbejde og gentagelser, man gør det lettere at ændre og tilpasse teksten, og man kan mere hensigtsmæssigt gøre brug af god praksis med hensyn til teknisk skrivning.

4.5 Det, at en stor gruppe interessenter bidrager til standardiseringsarbejdet i de fem faser, der angives i punkt 3.6, er et mål af offentlig interesse. Denne store gruppe omfatter interessenter, der kun råder over få ressourcer, f.eks. fagforeninger, SMV'er, forbrugerorganisationer og miljøbeskyttelsesorganisationer. Efter EØSU's opfattelse vil det være berettiget at yde offentlig støtte til disse interessenters deltagelse i arbejdet med stemmeret, så processen konkret kan blive indledt.

4.6 EØSU går ind for gratis adgang til sammendrag af standarder. Manglende kendskab til loven er ganske vist ingen undskyldning, men med hensyn til tekniske standarder gives der i dag kun adgang mod betaling, selv om man ikke på forhånd har detaljeret kendskab til målet for standarden og dens dækning — og dermed til, om den finder anvendelse i det enkelte tilfælde. Dette er ikke blot til ulempe for SMV'erne, men også for de øvrige interessenter. Derfor støtter EØSU dette tiltag og anmoder samtidig om, at tilrådhedsstillelsen generelt skal omfatte den brede offentlighed.

4.7 EØSU går ind for oprettelsen af en centraliseret elektronisk database, der indeholder en liste over de standarder, som det enkelte produkt lever op til, og den type certificering, der attesterer overensstemmelsen (især hvis der er tale om selvcertificering eller en certificering udstedt af en godkendt tredjepart). En sådan database kunne automatisk sende gratis advarsler pr. e-mail til abonnenter om alle standardændringer, der vedrører det pågældende produkt.

4.8 EØSU støtter den mulighed, informanter har for fortroligt via et redskab til onlineovervågning af det indre marked at oplyse myndighederne om de uregelmæssigheder, de måtte være vidner til under projekteringen, fremstillingen eller importen af industriprodukter. Informanter i god tro bør beskyttes mod eventuelle retsforfølgelser og sanktioner som f.eks. afskedigelse, hvis de er lønmodtagere. En sådan samarbejdsbaseret, delt overvågning af markedet ved hjælp af web 2.0-teknologi, vil kunne forbedre sundheden og sikkerheden hos brugerne af industriprodukter, der sælges i hele EU, og beskytte de virksomheder, der overholder lovgivningen, mod illoyale konkurrenters misbrug.

4.9 EØSU betragter de tekniske oplysninger om et industriprodukt som afgørende for en klar og informativ købsaftale, og de kan være nyttige i tilfælde af fejl og uheld, eller hvis produktet ikke lever op til de angivne egenskaber efter købet. De er på ingen måde »unødvendige og skadelige for produktæstetik«, som Kommissionen hævder i sin meddelelse. De bør derimod udleveres til kunden i holdbar, ægte og forfalskningssikret form og være læselige uanset udviklingen af det tilgængelige elektroniske udstyr i løbet af produktets levetid. Derfor mener EØSU, at dokumentation i papirformat, som er skrevet på det sprog, der tales i det land, hvor salget foregår, og som er tilgængelig på salgsstedet og findes på emballagen, opfylder disse betingelser, og at dokumentation i elektronisk form kun kan anses for tilstrækkelig, hvis den lever op til de ovenfor angivne funktionelle specifikationer.

4.10 EØSU foreslår, at Kommissionen på det indre marked og på tredjelandes markeder bredt formidler oplysninger om kvaliteten af og de høje krav til produkter, der er i overensstemmelse med de europæiske standarder, ved hjælp af et budget, som er øremærket til kommunikation, og ved at inddrage de interessenter, der fremgår af punkt 3.7. Derved bliver forbrugerne og de professionelle købere bedre informeret om de fordele, der er ved at vælge tilbuddet. Dette giver via kvalitet produkter, der udformes og fremstilles i Europa eller i overensstemmelse med de europæiske standarder — og således europæiske virksomheder og arbejdstagere — en konkurrencemæssig fordel, som er helt objektiv og pålidelig.

4.11 Det vil være hensigtsmæssigt at evaluere lovgivningsforslagenes indvirkning på SMV'erne i tråd med »Small Business Act«⁽³⁾. EØSU bakker således kraftigt op om Kommissionens holdning om ikke at undtage SMV'erne fra regulering. Afværgelse af de risici, som et produkt indebærer for forbrugernes eller de professionelle brugeres sundhed og sikkerhed, bevarelse af naturressourcer og foreneligheden med de eksisterende tekniske systemer er mål af offentlig interesse, som ikke afhænger af størrelsen af den virksomhed, der udformer eller fremstiller produktet. Desuden er hele sektorer, navnlig for visse forbrugsgoder som tøj og udstyr til hjemmet, splittet op og består af et stort antal SMV'er. En svækkelse af standardkravene for SMV'erne er ikke acceptabel, for det ville i realiteten svare til at fritage disse sektorer, hvis samlede indvirkning på forbruget — og dermed på risiciene — er af væsentlig betydning. En sådan undtagelse ville desuden være med til at skabe et marked i to hastigheder, hvor SMV'ernes udbud (med rette) ville blive anset for at være af ringere kvalitet, idet de ville være underlagt mindre strenge eller færre standarder, hvilket ville øge deres konkurrencemæssige handicap i forhold til virksomheder, der indgår i store koncerner og derfor har et større budget til reklamefremstød."

4.12 EØSU er ikke enig med Kommissionen i, at ændringer af standarder ville være så hyppige, at virksomhederne ville blive »overbebyrdet« med dem. Hyppigheden af ændringerne afhænger af sektorens innovationsintensitet og bidrager til den europæiske industris ikke-prisrelaterede konkurrenceevne. Hyppigheden bør ikke begrænses, men EØSU erkender, at SMV'erne bør informeres bedre om sådanne udviklinger, om nødvendigt via den database, der omtales i punkt 4.7. Kommissionens forslag om at ændre standarder ved forordninger frem for ved direktiver er for så vidt et passende og tilstrækkeligt svar på de spørgsmål, der optager de berørte parter.

⁽³⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 51.

4.13 Efter EØSU's opfattelse skal den historiske erfaring, som EU's medlemsstater har indhentet i løbet af det lange forløb siden 1993 mod en konkret gennemførelse af et indre marked for industriprodukter, som stadig ikke er afsluttet, nemlig at der fuldt ud tages højde for den politiske og dermed demokratiske, åbne og gennemsigtige karakter af reguleringen af de tekniske standarder, der vedrører dem, nødvendigvis bevares ved indgåelsen af frihandelsaftaler. EØSU opfordrer således Kommissionen til under de igangværende forhandlinger at etablere en institutionel ramme med samme karakteristika med hensyn til demokrati, åbenhed og gennemsigtighed i de fem faser af standardiseringsprocessen, der fremgår af punkt 3.6, og til at foretage overensstemmelseskontrol. Standarderne for produkter og de bestemmelser og afgørelser, der har til formål at beskytte de offentlige interesser, samt sanktionerne for manglende overensstemmelse med standarderne bør ikke kunne anfægtes som ikketoldmæssige hindringer, hvis de er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen og WTO-aftalerne.

4.14 Opfyldelsen af mål af offentlig interesse gennem tekniske standarder har, når der er tale om internationale værdikæder, der strækker sig ud over en enkelt domstols anvendelsesområde, medført særlige problemer, som endnu ikke er løst. EØSU foreslår, at bestræbelserne på dette område først og fremmest koncentrerer sig om opnåelse og certificering af objektive og pålidelige oplysninger om produktet og dets fysiske og sociale fremstillingsproces. Oplysningerne, som føres videre i værdikæden, kan således sammenholdes med »væsentlige krav« fra den enkelte domstol, samtidig med at suveræniteten respekteres til fulde.

4.15 Der forekommer stadig problemer med hindringer for den frie bevægelighed og den frie konkurrence. Det drejer sig f.eks. tale om patenter vedrørende tekniske standarder og om effektiviteten af kontrollen med standardernes og lovgivningens gennemførelse.

4.16 Når der er taget patent på en innovation, som er blevet til en teknisk standard, skal konkurrenterne have adgang til obligatoriske licenser til en rimelig pris. Lovgivningen vedrørende intellektuel ejendomsret skal tilbyde en reel beskyttelse af innovationen, uden at patenter eller ejendomsrettigheder kan anvendes som hindringer for industriel konkurrence og innovation. Udvalget mener, at der derfor bør tages højde for denne lovgivnings rolle, når man fremmer den frie bevægelighed på det indre marked, som det fælles europæiske enhedspatent, som EØSU er særligt knyttet til, bidrager til på afgørende vis. EØSU kan imidlertid konstatere, at udstedelsen af patenter i visse lande uden for EU's grænser, bl.a. USA, ikke altid er forbundet med en tilstrækkelig nyhedsundersøgelse, hvilket sår tvivl om patenternes fornyende karakter. Godkendelsen af trivielle patenter sår tvivl om deres nyskabende karakter, mens patenter på abstrakte koncepter vedrørende udseende og materiale (look and feel), uanset hvilke tekniske midler, der er anvendt til at opnå udseendet, strider imod princippet om, at patenter udelukkende skal omhandle midlerne til at opnå et resultat. Denne situation skaber muligheder for misbrug af sagsanlæg, hvor de europæiske virksomheder er svagt stillet.

4.17 Der er ligeledes tilfælde af sanktioner, som ikke altid er passende, proportionelle og afskrækkende, i forbindelse med manglende overensstemmelse med nationale eller europæiske tekniske standarder. Sanktioner, hvad enten de er administrative eller strafferetlige, samt kontrol med markederne, henhører under medlemsstaternes kompetenceområder. Deres mangfoldighed risikerer at føre til »forum shopping«, når nye produkter markedsføres i Europa. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at den »blå vejledning«, RAPEX, SOLVIT-proceduren eller andre foranstaltninger tilskynder til en højere grad af harmonisering af sanktioner samt til sammenlignelighed af niveauer for og teknisk viden i forbindelse med markedsovervågning og distribution af produkter og tjenesteydelser med henblik på øget konsekvens på europæisk plan. Kommissionen, der tager initiativ til lovgivning og kontrollerer dens anvendelse ved at overvåge medlemsstaternes tiltag, kan henvende sig til EU's retsinstanser i tilfælde af uregelmæssigheder. Det er i sidste ende EU's retsinstansers opgave at sikre en vis europæisk sammenhæng i medlemsstaternes lovgivning og deres kontrol af markeder, produkter og tjenester.

4.18 EØSU ser gerne, at markedsovervågningen øges.

4.18.1 Med henblik på at bekæmpe uberettiget anbringelse af CE-mærkningen af eventuelle dårligt underrettede eller skruppelløse producenter bør man især forbedre den toldkontrol, der udføres i forbindelse med produkternes indførsel og markedsføring og sikre sig, at de forpligtelser vedrørende produkternes overensstemmelse, der påhviler de berørte repræsentanter, importører og distributører i henhold til den gældende fællesskabslovgivning, opfyldes. Angivelsen på CE-mærket af et referencenummer for den lovmæssigt ansvarlige person med onlineadgang til vedkommendes juridiske identitet og overensstemmelsesdossieret kan udgøre en del af en sådan overensstemmelseskontrol og blandt andet anvendes af forbrugere, der optræder som informanter (punkt 4.8).

4.18.2 I en tid med budgetmæssig tilbageholdenhed gør EØSU opmærksom på, at det er nødvendigt at give de myndigheder, som overvåger markedet, tilstrækkelige midler til at udføre deres hverv, og koncentrere deres tiltag om de områder, hvor der foregår flest forsøg på svig (havne, distributionssteder for »hard discount« og forhandlere uden fast placering), ved at styrke det administrative samarbejde, navnlig med hensyn til bekæmpelse af forfalskning. Systemet, der giver informanter mulighed for at indberette uregelmæssigheder, som omtales i punkt 4.8, kan forbedre disse personers effektivitet med få omkostninger for de offentlige finanser.

4.18.3 EØSU finder det bekymrende, at visse industrielle økonomiske aktører kan have så stor indflydelse på den økonomiske aktivitet eller beskæftigelsen i en medlemsstat, at en trussel om flytning af produktionen til andre lande kan tvinge de nationale myndigheder til at afholde sig fra at indføre sanktioner — hvilket desuden bringer forbrugerne i fare og skaber illoyal konkurrence for virksomheder og lønmodtagere i hele EU.

4.19 Efter udvalgets opfattelse er det gennem forpligtelser til regelmæssig indberetning og inspektioner på stedet muligt at følge produkternes udvikling nøje. Forbrugerorganisationerne og arbejdstagerorganisationerne spiller imidlertid en vis rolle som informanter, navnlig på sundheds- og sikkerhedsområdet og bør deltage på alle niveauer i forbindelse med standardernes udformning og gennemførelse.

Bruxelles, den 4. juni 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
